

Opetussuunnitelma käsityöopettajan työssä

Antti Hilmola toteaa väitöskirjassaan, että käsityön teknisen työn sisältöjen opetus peruskoulun yläluokilla noudattaa oppimisympäristökeskeistä ja oppilaslähtöistä konstruktivistista oppimiskäsitystä. Nykymuotoinen tavoiteorientoitunut opetussuunnitelmamalli ei tue teknisen työn kaltaisen oppiaineen opetuksen suunnittelua ja toteutusta. Oppimisympäristön hyödyntäminen opetuksen suunnittelussa ohjaa käsityöopettajaa oppilaslähtöisten työtapojen käyttöön nykyopetussuunnitelmassa vallitsevan oppimiskäsityksen suunnassa. Opetussuunnitelmaorientoitunut opetuksen suunnittelu on puolestaan vähäistä, mikä yhdistyy opettajajohtoisten työtapojen käyttöön.

Käsityön teknisen työn sisältöjen opettajat eivät miellä opetussuunnitelmaa tärkeäksi oman opetustyön suunnitteluvälineeksi eikä opetussuunnitelman noudattaminen ole heidän mielestään tärkeää. Käsityöopettajat toteuttavat opetussuunnitelman ulkopuolisia oppisisältöjä ja oppimistavoitteita. Opetuksen suunnittelun sijaan opetussuunnitelma ohjaa käsityöopettajia opetusvälinehankinnoissa.

Käsityöopettajat ovat aktiivisesti osallistuneet ja orientoituneet koulutusmateriaalin avulla opetussuunnitelmatyöhön, vaikka he eivät koe siitä olevan ammatillista hyötyä eikä siitä makseta erikseen palkkaa. Opetussuunnitelmatyötä käsityöopettajat eivät koe mielekkääksi. Kuitenkin käsityöopettajat näkevät opetussuunnitelmauudistuksesta olevan hyötyä omaan opetustyöhönsä, mutta he eivät ole itse motivoituneita tähän uudistustyöhön osallistumaan.

Käsityöopettajat toteuttavat jonkin verran opettajakohtaista opetuksen ennakosuunnittelua, mikä on luonteeltaan läpi lukuvuoden jatkuvaa luovaa toimintaa ilman tarkkoja tunti-, jakso- tai lukuvuosisuunnitelmia. Käsityön teknisen työn sisältöjen opetuksen suunnittelu ja toteutus perustuvat vahvasti käytettäviin luokkatiloihin ja niiden mahdollisuuksiin, kirjalliseen virikeaineistoon ja oppikirjoihin. Lisäksi suuret yli 16 oppilaan ryhmäkoot, erityisoppilaat teknisen työn yleisopetuksen ryhmissä ja eritasoiset oppilaat aiheuttavat käsityöopettajille ylimääräistä opetuksen ennakosuunnittelua.

Perinteisen esinevalmistuksen sijaan opetuksen pääpaino on käsityön teknisen työn sisältöjen monipuolisten oppisisältöjen opettamisessa. Käsityöopettajien mielestä heidän oppilaillaan ei ole motivaatio- ja käytösongelmia liittyen käsityön opiskeluun, mutta oppilasryhmien koot ja koostumukset sekä oppilaiden erilaiset valmiudet asettavat haasteita käsityöopettajan oman työn toteuttamismahdollisuuksille. Käsityön ja muiden oppiaineiden välinen yhteistyö on vähäistä.

Käsityöopettajat suhtautuvat myönteisesti omatoimiseen oppimiseen perustuvien työtapojen käyttöön ja toteuttavat omassa opetuksessaan vahvasti oppilaslähtöiseen oppimiseen ja kokonaiseen käsityöprosessiin valmistavia työtapoja. Vastaavasti käsityöopettajat suhtautuvat kielteisesti opettajajohtoiseen käsityön opetukseen ja näin ollen he toteuttavat omassa opetuksessaan varsin vähän vastaanottavaan oppimiseen perustuvia työtapoja. Kuitenkin käsityöopettajat kokevat oppilaiden kyvyt ja työturvallisuusmääräykset jonkin verran omatoimista oppimista rajoittavina tekijöinä.

Käsityöopettajien täydennyskoulutusaktiivisuus on vahvasti polarisoitunut. On käsityöopettajia, jotka osallistuvat aktiivisesti täydennyskoulutukseen ja vastaavasti on käsityöopettajia, jotka eivät osallistu ollenkaan täydennyskoulutukseen. Täydennyskoulutusaktiivisuudella on yhteyttä käsi-

työopettajien opetussuunnitelman käyttöön ja siihen sitoutumiseen. Lisäksi työssä viihtymiseen liittyvät tekijät ja työnantajan sekä fyysiset että psyykkiset tukitoimet ovat yhteydessä opetussuunnitelman käyttöön ja siihen sitoutumiseen.

Antti Hilmolan kasvatustieteen (käsityökasvatus) väitöskirja: Käsityön opetuksen suunnittelun ja toteutuksen alkuperää etsimässä. Tutkimus käsityön teknisen työn sisältöjen opetuksen suunnittelua ja toteutusta ohjaavista tekijöistä peruskoulun yläluokilla. Turun yliopisto. Rauman opettajakoulutuslaitos. Annales Universitatis Turkuensis, sarja C osa 291.

Antti Hilmola, KM
erikoissuunnittelija
Opetushallitus

antti.hilmola@oph.fi
p: 040-3487000
p: 0400-756804

Taide- ja taitoaineiden oppimistulosten seuranta- ja arviointitutkimus